

TIETOKONEEN KÄYTTÄJÄN AARREKARTTA:

Windowsista löytyy 23 uutta salaista toimintoa

Moni Windows-käyttäjä ei huomaa kaivaa käyttöjärjestelmää pintaa syvemmältä ja tuntee vain murto-osan sen työkaluista ja toiminnoista. On aika korjata tilanne.

Toimittaja
Niklas Ernst

Kuvittele itsesi siivoamaan vanhan talon pölyistä vinttiä. Yhtäkkiä kätesi osuu kellastuneeseen kääreeseen. Paperilla näyttäisi olevan talon pohjapiirros, mutta siinä on virhe: talon kulmaan on piirretty ovi, jota et ole koskaan nähnyt. Menet kuitenkin katsomaan, ja kirjahyllyn takaa paljastuu kuin paljastuukin salaovi.

Avaat oven ja laskeudut varovasti portaita alas. Huone on täynnä outoja koneita, työkaluja ja vempaimia, jotka herättävät heti kiinnostuksesi. Ne ovat aina olleet talossasi, vaikkeet ole tiennyt niistä. Sama pätee Windowsiin. Käytät sitä päivittäin sähköpostien lukemiseen, tekstinkäsittelyyn, internetissä surffaamiseen

ja muihin vuosien varrella rutiinotuneisiin tehtäviin. Nämä ovat kuitenkin vain jäävuoren huippu, ja Windowsin pinnan alla on lukemattomia lisäominaisuuksia.

Salaiset aarteet

Käyttöjärjestelmä sisältää kymmeniä toimintoja ja työkaluja, jotka on piilotettu harvoin käytössä olevien valikkojen, pikanäppäinten ja asetusten taakse.

Jotkut toiminnot säästävät aikaa. Toiset tekevät näytöstä silmäystävällisemmän. Jotkut siivoavat tiedostojasi automaattisesti, kun taas toiset auttavat sinua työskentelemään nopeammin ja tehokkaammin. Kaikki toiminnot ovat jo koneellasi eikä sinun tarvitse ostaa mitään. Ainut ongelma on, ettei kukaan ole kerto-

nut sinulle näistä ominaisuuksista. Microsoft mainitsee ne harvoin, eikä Windowsin mukana tule käyttöohjetta. Toimintojen löytäminen jää käyttäjän vastuulle. Tämän oppaan tarkoituksena on johdattaa sinut näiden salaisien toimintojen luokse.

Esittelemme sinulle 23 hyödyllistä ja yllättävää työkalua, jotka ovat jo tietokoneellasi. Sinun tarvitsee vain löytää reitti niiden luokse. Ota siis taskulamppu esiin, suuntaa katseesi kohti kellarialue ja seuraa karttaa. Tutkittavaa riittää.

Toimivatko työkalut tietokoneellani?

Valtaosa tässä oppaassa esitellyistä työkaluista ja ominaisuuksista toimii sekä Windows 10:ssä että Windows 11:ssä. Jotkin toiminnot ovat käytävissä vain Windows 11:ssä, mutta ne on merkitty selvästi eli erotat ne helposti muista.

Kätevä oikotie lempiohjelmiisi

Tehtäväpalkkiin kiinnitetyt suosikkiohjelmat voi avata näppärästi näppäimistön näppäimillä ilman yhtäkään napsautusta hiirellä. Tämä on erityisen kätevää, jos käytät muutenkin paljon pikanäppäimiä. Silloin haluat varmaankin välttää hiiren tarttumista ja sillä napsutella aina, kun se ei ole täysin välttämätöntä.

Paina Windows-näppäintä + numeroa, joka vastaa ohjelman sijaintia tehtäväpalkissa. Kuvan tehtäväpalkista voi esimerkiksi avata Chromen painamalla näppäimiä Windows + 5.

2

Suorin reitti kaikkiin avoinna oleviin ohjelmiin

Tehtävienhallinnan voi avata napsauttamalla tehtäväpalkkia hiiren kakkospainikkeella, mutta on olemassa myös oikotie. Näillä näppäimillä voit nopeasti tarkistaa käynnissä olevat prosessit, sulkea ohjelmia, tarkistaa muistin ja nähdä tietokoneesi käynnistysohjelmat.

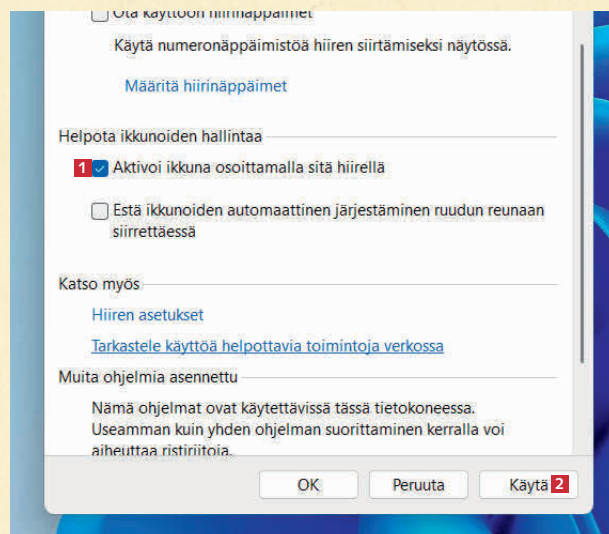

Avaa tehtävienhallinta heti painamalla **Ctrl** + Vaihdo (Shift) + **Esc** ja tarkista esimerkiksi muistin tila.

4

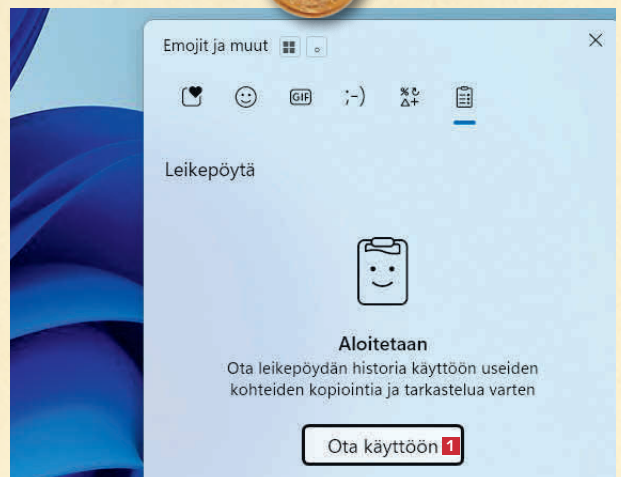
Aktivoi ikkuna napsauttamatta

Normaalisti ikkuna aktivoidaan napsauttamalla sitä, mutta tässäkin on mahdollisuus oikaista. Halutessasi riittää, että viet hiiren osoittimen ikkunan päälle. Tämä jouduttaa työskentelyä, jos käytät rinnakkain useampaa ikkunaa, joiden välillä liikut taajaan.

Avaa Ohjauspaneeli ja napsauta tekstiä **Helppokäyttötoiminnot**. Napsauta kohtaa **Muuta hiiren toimintaa** ja merkitse kohta **Aktivoi ikkuna osoittamalla sitä hiirellä** 1. Napsauta painiketta **Käytä** 2.

3

Paina Windows + V. Valitse **Ota käyttöön** 1, kun avaat uuden leikepöydän ensimmäisen kerran. Avaa historia jatkossa samalla näppäinyhdistelmällä.

Nerokas mutta piilotettu leikepöytä

Tunnet varmasti pikakomennot Ctrl + C ja Ctrl + V, mutta tiesitkö, että Windows tallentaa myös aiemmin kopioimasi tiedot? Voit palata niiden pariin myöhemmin. Leikepöydän historiasta löydät nopeasti aiemmin kopioimasi tekstit ja kuvat, ja voit kiinnittää usein käyttämäsi liitteet ikkunan alkuun. Työkalu toimii eri ohjelmissa, ja sen voi synkronoida Windows-laitteiden välillä.

5

Järjestä ikkunat näppäimillä

Voit järjestää ikkunat rinnakkain helposti ilman hiirtä. Tämä helpottaa useiden ohjelmien käyttämistä samaan aikaan ja on erityisen hyödyllistä suurilla näytöillä. Rinnakkaisissa ikkunoissa on helppo esimerkiksi vertailla asiakirjoja tai siirrellä tiedostoja kansioista toiseen. Monet eivät tunne tätä toimintaa ja järjestelevät ikkunoita hiirellä vetäen, mutta se on ajanhukkaa.

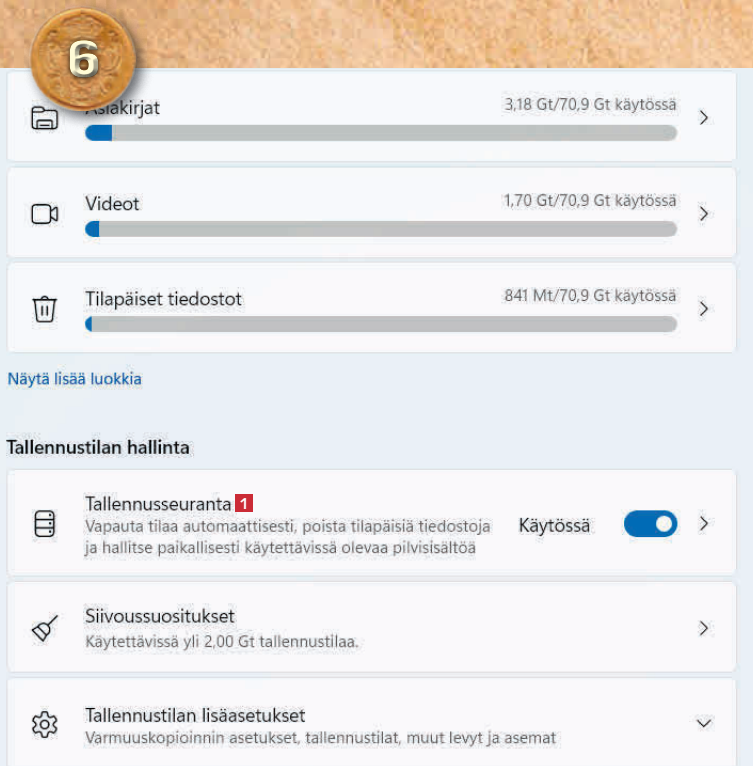

Sijoita ikkuna näytön puolikkaalle painamalla Windows-näppäintä + nuolinäppäintä oikealle tai vasemmalle. Voit pienentää ikkunaa käyttämällä nuolia ylös ja alas.

Hallitse tilaa Tallennus-seurannalla

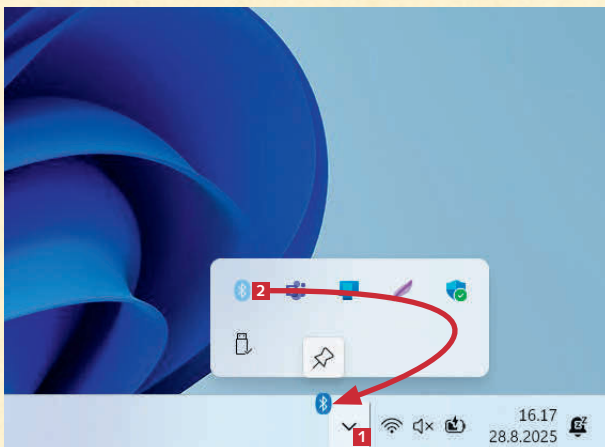
Windows osaa automaattisesti siivota kiintolevyä poistamalla väliaikaisia tiedostoja ja vanhoja Windows-versioita. Sitä varten on otettava käyttöön Tallennus-seuranta, jota monet käyttäjät eivät valitettavasti koskaan huo-
maa. Se on harmi, sillä toiminto säästää sekä tilaa että vaivaa.

Avaa **Asetukset** ja **Järjestelmä**.
Napsauta kohtaa **Tallennustila**.
Aktivoi **Tallennusseuranta** **1**.

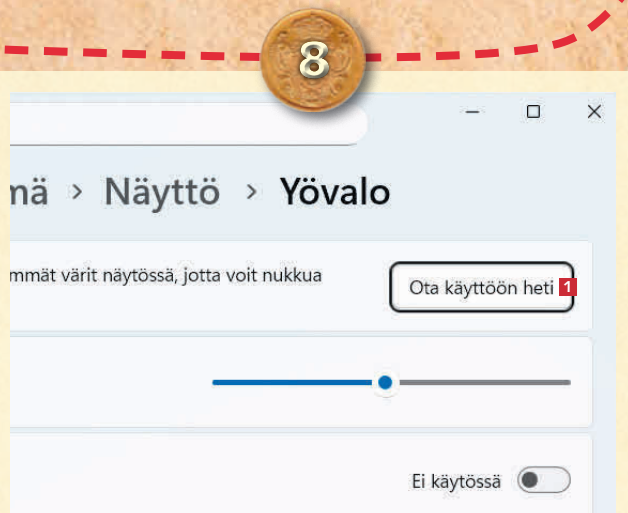

Pistä kuvakkeet järjestykseen

Tehtäväpalkin oikea reuna täyttyy helposti pienistä kuvakkeista ja tilailmoituksista. Voit kuitenkin itse vai-
kuttaa siihen, mitkä kuvakkeet näytetään ja mitkä pi-
lotetaan. Kuvakkeita karsimalla saat palkin parempaan järjestykseen ja pysyt paremmin kärryillä tärkeistä il-
moituksista. Voit siirtää kuvakkeita hiirellä.

Näytä piilotetut kuvakkeet napsauttamalla ensin pientä nuolta **1**. Vedä esimerkiksi Bluetooth-kuvake **2** alas palkkiin, jolloin se on kätevämminkin saatavilla.

Etsi **Yövalo** aloitusvalikosta ja napsauta sitten painiket-
tä **Ota käyttöön heti** **1**. Säädä valo mieleiseksi.

Vähennä näytön sinivaloa ja säästä silmiäsi

Näytön sininen valo voi huonontaa unen laatua. Win-
dowsin Yövalo-toiminto vähentää sinistä valoa auto-
maattisesti illalla, mikä tekee näytöstä silmäystävälli-
semmän. Voit itse suunnitella ja säätää sallitun siniva-
lon määrää. Toiminto on erityisen hyödyllinen, jos istut
näytön ääressä iltaisin tai öisin.

9

Ota tarkkaan rajattuja näyttökuvia ilman lisäohjelmia

Windowsin sisäänrakennetulla työkalulla voit ottaa kuvakaappauksia juuri haluamastasi osasta näyttöä. Voit valita kuvakaappaukseen jonkin alueen, tietyn ikkunan tai koko näytön ja liittää näyttökuvan suoraan esimerkiksi sähköpostiin tai asiakirjaan.

Paina Windows-näppäin + Vaihto (Shift) + S. Ikkunan yläreunaan avautuu valikko, josta voit valita, kuinka suuren osan näytöstä haluat kuvaan.

10

Selkeämpi järjestys ohjelmille

Voit lajitella ohjelmat asennuspäivämäärän mukaan, jos haluat pysyä kärryillä muutoksista, joita tietokoneellesi on viimeaikoina tehty.

Avaa **Asetukset** ja valitse **Sovellukset**. Valitse nyt **Asennetut sovellukset**, napsauta kohdan **Lajittelu**-peruste pudotusvalikkoo ja valitse **Asennuspäivä** 1.

11

Paina Windows-näppäin + P ja valitse, miten näyttö esitetään.

Vaihda näyttöä sekunneissa

Sinun ei tarvitse avata asetuksia, kun liität tietokoneeseen toisen näytön tai projektorin. Tällä pikakomennolla vaihdat näppärästi näkymästä toiseen ja valitset, haluatko esimerkiksi peilata vai laajentaa näytön.

12

Skaala ja asettelu

Skaalaa
Muuta tekstin, sovellusten ja muiden kohteiden kokoa

125% (suositus) 1

Näytön tarkkuus
Säädä tarkkuus sopimaan yhdistettyyn näyttöön

1920 x 1080 (suositus)

Avaa **Asetukset**, ja valitse **Järjestelmä**. Valitse Näyttö ja kohdasta **Skaalaa** esimerkiksi **125%** 1.

Onko sinun vaikea saada selvää tekstistä? Kokeile tätä:

Voit suurentaa tekstiä, kuvakkeita ja muita elementtejä muuttamalla näytön skaalausta. Tästä on apua, jos sinulla on vaikeuksia lukea pientä tekstiä tai käyttää erittäin tarkkaa näyttöä.

13

WINDOWS 11

Vie hiiren osoitin tehtäväpalkin kaiutinkuvakkeen päälle ja vieritä hiiren rullalla ylös tai alas.

Säädä ääntä hiiren rullalla

Tämän Windows 11:n ominaisuuden käyttämisestä tulee äkkiä tapa. Voit säätää äänenvoimakkuutta vain viemällä hiiren osoittimen tehtäväpalkin oikeaan reunaan kaiutinkuvakkeen päälle. Säästät monta napsautusta.

15

Oma tila kaikille ohjelmille ja ikkunoille

Windowsiin on mahdollista avata samanaikaisesti useita virtuaalisia työpöytiä. Tämä on tehokas tapa erottaa työ, vapaa-aika ja henkilökohtaiset projektit toisistaan, ja se helpottaa keskittymistä.

Paina Windows + Sarkain (Tab) ja valitse seuraavaksi **Uusi työpöytä**. Voit myöhemmin siirtyä työpöydältä toiselle painamalla samaa näppäinyhdistelmää.

14

Hiljennä häiriötekijät

Keskittyminen-tila estää työskentelyäsi häiritsevät ilmoitukset. Sovellusten ja järjestelmän viestit eivät enää pääse keskeyttämään työskentelyäsi. Voit itse määrittää työkalun toiminta-ajan ja poikkeukset.

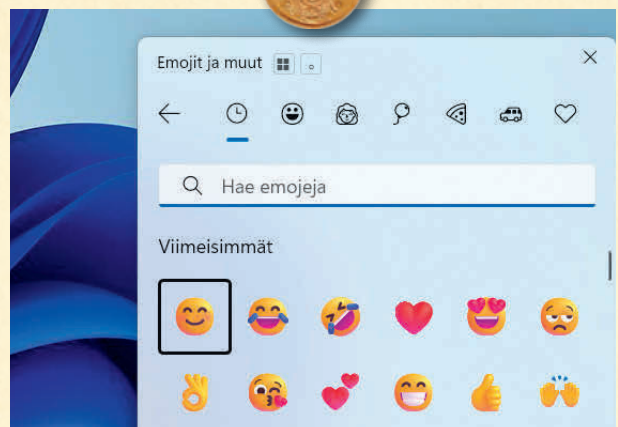
Järjestelmä > Keskittyminen

Keskeytyksettömän työajan istuntojen avulla saat enemmän aikaan vähentämällä häiriötekijöitä. Kun aloitat istunnon, nämä asetukset koskevat määritettyä aikaa.

Keskittyminen	Aloita keskeytyksettömän työajan istunto 2
Istunnon kesto	30 min. 1
☒ Näytä ajastin Kello-sovelluksessa	
☒ Piilota infopisteet tehtäväpalkin sovelluksista	

Avaa **Asetukset, Järjestelmä** ja **Keskittyminen**. Määritä, kauanko haluat työskennellä häiriöttä 1. Napsauta painiketta **Aloita keskeytyksettömän...** 2.

16

Avaa emoji- ja erityismerkkivalikko painamalla Windows + piste. Liitä emoji napsauttamalla sitä.

Pidä emoji käden ulottuvilla

Windowsissa on helppokäyttöinen valikko emojiille, erikoismerkeille ja symboleille, mutta vain harvat tietävät siitä. Voit käyttää valikkoa kirjoittaessasi sähköpostiviestejä, pikaviestejä ja muita tekstejä.

17

WINDOWS 11

Siirrä Windows 11:n Aloituspainike

Windows 11:ssä aloituspainike ja ohjelmien pikakuvakkeet on oletusarvoisesti sijoitettu tehtäväpalkin keskelle. Tämä rohkea valinta jakaa mielipiteitä, mutta onneksi voit halutessasi siirtää aloituspainikkeen takaisin tuttuun ja turvalliseen vasempaan alakulmaan.

Muut ilmaisinalueen kuvakkeet
Näytä tai piilota ilmaisinalueen lisäkuvakkeet

Tehtäväpalkin toiminnot
Tehtäväpalkin tasaus, merkitseminen, piilottaminen automaattisesti ja useat näytöt

Tehtäväpalkin tasaus
Vasen 1

☐ Piilota tehtäväpalkki automaattisesti

☒ Näytä infopisteet tehtäväpalkin sovelluksissa

Napsauta tehtäväpalkkia hiiren kakkospainikkeella ja valitse Tehtäväp. asetukset. Avaa **Tehtäväp. toiminnot** ja valitse **Vasen 1** kohdasta **Tehtäväp. tasaus**.

18

Paina Windows + X ja valitse haluamasi toiminto sitten hiirellä tai nuolinäppäimillä.

Oikoreitit on piilotettu omaan valikkoonsa

Windows + X -näppäinyhdistelmä avaa erityisen valikon, josta pääset keskeisiin toimintoihin, kuten Laitehallintaan, Levynhallintaan ja Pääteeseen. Se on eräänlainen edistyneen käyttäjän supervalkikko.

19

Voit aktivoida tumman tilan asetuksista napsauttamalla kohtaa **Mukauttaminen** ja valitsemalla **Windows (tumma) 1** kohdasta **Valitse käytettävä teema**.

Pue Windows mustaan

Vaihda Windowsiin tumma tila, jos koet, että kirkas käyttöjärjestelmä raskastaa silmiäsi. Windows 10:ssä toi-

minnon nimi on **Valitse väri**, ja Windows 11:ssä se on nimeltään **Valitse käytettävä teema**. Molemmissa

käyttöjärjestelmäversioissa toiminto löytyy Windowsin asetuksista kohdasta **Mukauttaminen**.

18

KOTIMIKRO 19 2025
WWW.KOTIMIKRO.FI

20

WINDOWS 11

Selvitä mikä syö akkuasi

Windows 11:ssä on toiminto, joka kertoo sinulle, mitkä sovellukset ja prosessit kuluttavat eniten virtaa ja miten voit pidentää akun kestoa. Kannettavan tietokoneen käyttäjälle tämä voi olla ratkaisevan tärkeä tieto.

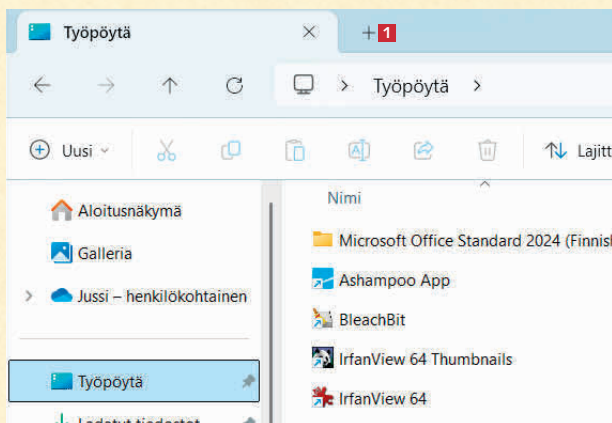
Avaa **Asetukset** ja valitse ensin **Järjestelmä** sekä sitten **Virta ja akku**. Napsauta kohtaa **Akun käyttö**.

22

WINDOWS 11

Avaa välilehtiä Resurssienhallintaan

Windows 11:ssä Resurssienhallintaan voi avata useita välilehtiä. Tämä helpottaa huomattavasti tiedostojen siirtämistä, kansioiden vertailua ja työn organisointia.

Avaa Resurssienhallinta ja napsauta sitten yläreunasta +-kuvaketta . Uusi välilehti avautuu.

21

Lukitse tietokone salamannopeasti paikalta poistuessasi

Lukitse tietokoneesi hetkessä napin painalluksella ja varmista, ettei kukaan kurki näyttöäsi, kun olet poissa. Tämä on yksinkertainen ja tehokas tapa suojella yksityisyyttäsi sekä kotona että töissä.

Lukitse näyttö painamalla Windows + **L**, niin varmistat, ettei muilla ole pääsyä henkilökohtaisiin tietoihisi.

23

Avaa Windowsin **Laskin** ja sitten sen vasemmasta yläreunasta valikko. Ota käyttöön kattavampi versio napsauttamalla kohtaa **Funktiolaskin**.

Käytä laskimen piilotettuja ominaisuuksia

Windowsin laskimessa on enemmän ominaisuuksia kuin luulisi. Sen voi nimittäin muuttaa täysiveriseksi funktiolaskimeksi, joka osaa laskea vaikka mitä logaritmeista trigonometriaan.